

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1925 kl. 3 e. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 6 i anledning av väckt motion angående tillämpande i fråga om lotsverkets fartyg av lagen den 16 oktober 1914 om tillsyn å fartyg.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 264, som hänvisats till utskottet, har herr *Lithander* hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, om Kungl. Maj:t med stöd av § 1 uti lagen om tillsyn å fartyg ville förordna, att lagen skall äga tillämpning beträffande lotsverkets fartyg. *Motionen.*

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande från kungl. lotsstyrelsen och kungl. kommerskollegium. Vidare ha personalsammanslutningarna »Lotsförbundet» och »Fyrpersonalens förening» samt sjökaptenen Th. Rinman i Göteborg beretts tillfälle att yttra sig i frågan. *Yttranden.*

Lotsstyrelsen bestrider riktigheten av de framställda anmärkningarna rörande tjänstefartygens bristfälliga beskaffenhet och gör i stället gällande, med hänvisning till den av styrelsen verkställda utredningen beträffande tjänstefartyget »Umeå», att fartygets sjövärdighet, styrka och stabilitet m. m. icke utgöra hinder för fartygets användande för de arbetsuppgifter, som skola medelst detsamma utföras. Med anledning härav och då enligt lotsstyrelsens åsikt något behov av att ställa lotsverkets fartyg under fartygsinspektionens tillsyn icke föreligger, avstyrker lotsstyrelsen det i motionen framförda förslaget. Kommerskollegium finner för sin del det i motionen framställda förslaget icke lämpligt och avstyrker bifall till detsamma under hänvisning till att ett bifall till motionärens yrkande skulle innebära ett avsteg från hittills tillämpade principer samt framhåller dessutom, att det inom lotsstyrelsen finnes tjänstemän med samma kvalifikationer som fartygsinspektionens.

Lotsförbundet delar tillfullo motionärens mening, att det ej bör ställas lägre krav på sjövärdighet hos lotsverkets fartyg än på fartyg i enskild ägo. Enligt förbundets uppfattning lär det råda en ganska utbredd mening om vissa av de nuvarande tjänstefartygens bristande lämplighet för sina nutida arbetsuppgifter. Emellertid anses en utvidgning av fartygsinspektionen att permanent omfatta jämväl lotsverkets fartyg knappast kunna åstadkomma det med motionen avsedda önskemålet, större trygghet för den å fartygen i fråga anställda personalen. Däremot förordar förbundet en undersökning genom far-

tygsinspektionens försorg, såsom ägnad att klargöra den nuvarande materialens styrka och lämplighet, men anses en dylik undersökning kunna äga rum utan tillämpande av lagen om tillsyn å fartyg den 16 oktober 1914. Fyrpersonalens förening framhåller, att inom lotsstyrelsen finnas tjänstemän med lika god teknisk utbildning som inom fartygsinspektionen och att lotsverket i sitt distriktsbefäl har personer, som genom sin tjänstgöring ha större förutsättningar att skaffa sig kännedom om materialens lämplighet än vad fartygsinspektionen kan ha. Vidare menar man, att något behov av att tillämpa lagen av den 16 oktober 1914 om tillsyn å fartyg beträffande lotsverkets fartyg ej föreligger, och detta även av den orsak att det därigenom ej torde vinnas den förbättring av materialen, som är ett önskemål inom lotsverket. Närmast med hänvisning till vad i motionen anföres finner föreningsstyrelsen det synnerligen önskvärt, att en engångsundersökning beträffande lotsverkets fartygsmaterial kommer till stånd. Kapten Rinman lämnar en detaljkritik av fartygsmaterialet och slutar med att framhålla, att en ingående engångsundersökning bör verkställas.

Utskottet. Utskottet har genom de rikhaltiga upplysningar, som ställts till dess förfogande, kommit till den uppfattningen, att lotsverkets fartygsbestånd icke ger anledning till berättigade anmärkningar i avseende å fartygens sjövärdighet, och finner utskottet den fordran självklar, att lotsverkets fartygsmaterial skall fylla alla de krav, som i sjölagen och tillsyningslagen samt i byggnads-, nyttjande- och tillsyningsförordningarna uppställas. Den anmärkningen synes däremot berättigad, att ett par av lotsverkets tjänstefartyg äro väl små för de uppgifter, som under vissa tider av året påläggas dem, nämligen utsättning och intagning av bojar och prickar. Huruvida denna omständighet innebär fara för den ombordvarande personalens liv under ogynnsamma väderleksförhållanden, därom synas meningarna bland fackmännen vara delade. Lotsstyrelsen har emellertid bestämt förklarat, att sådan risk icke föreligger, om befälhavaren följer gällande föreskrifter. Skulle det oaktat visa sig, att svårigheter och risker uppkomma genom tjänstefartygens otillräcklighet för vissa dem åvilande arbetsuppgifter, synes det utskottet, som om dessa svårigheter i första hand böra avhjälpas genom användande av annat staten tillhörigt tonnage eller av för ändamålet tillfälligt förhyrda fartyg, vilka åtgärder emellertid äro av beskaffenhet att helt ankomma på lotsstyrelsens prövning.

Det av motionären framställda yrkandet, att lagen av den 16 oktober 1914 om tillsyn å fartyg skall tillämpas beträffande lotsverkets fartyg, kan utskottet sålunda ej biträda. Såsom av kommerskollegium framhållits skulle ett bifall till detta yrkande innebära ett avsteg från den hittills följda principen, och tillsyn genom fartygsinspektionens försorg skulle, med de föreskrifter, som nu gälla för dess verksamhet, icke kunna medföra någon kontroll i det avseende, som i motionen åsyftas.

Beträffande det från olika håll framförda förslaget om en engångsundersökning av lotsverkets fartygsmaterial, vill utskottet endast framhålla, att åtgärder i denna riktning formellt synas falla utanför det i motionen framställda yrkandet.

Med stöd av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 264 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 maj 1925.

På utskottets vägnar:

HELMER LAGERKWIST.

Närvarande: herrar *Lagerkwist, Johansson* i Väby, *Eklund, Werner, Lilliecreutz, Olsson* i Broddbo*, *Andersson* i Falkenberg, *Hammarlund, Anderson* i Linköping och *Bergström* i Hälsingborg*.

*Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herr *F. Lilliecreutz* som ansett att utskottets yttrande bort haft följande lydelse:

»Utskottet har genom de rikhaltiga — — — — — uppställas». Av uttalande från fackmannahåll har emellertid framgått att sistnämnda krav ingalunda alltid äro uppfyllda i fråga om lotsverkets fartygsmateriel. Härpå tyder även det från olika håll framförda förslaget om föranstaltandet av en engångsundersökning av ifrågavarande materiel. Såvitt utskottet av den förebragta utredningen kunnat finna, saknas ingalunda fog för att tjänstgöringen å lotsverkets tjänstefartyg måste anses vara förbunden med en viss risk för den tjänstgörande personalens liv och säkerhet. Detta icke på grund av fartygsmaterielens beskaffenhet i och för sig eller dess underhåll och vård, emot vilket inga berättigade anmärkningar lära kunna göras, utan därför, att dessa fartyg, på grund av utvecklingens gång, måste påläggas arbetsuppgifter, för vilka de icke varit avsedda. Utskottet.

Icke utan skärpa har, ävenledes från fackmannahåll, framhållits att riskmöjligheter förefinnas icke endast när det gäller tjänsten å vissa lotsverkets s. k. tjänstefartyg utan även i fråga om utnyttjandet av annan lotsverkets materiel, såsom livbåtar m. m. Om sålunda de av motionären framhållna farhågorna för lotspersonalens säkerhet i viss mån måste anses bekräftade, kan utskottet dock ej finna att ett bifall till motionen skulle avhjälpa de påtalade olägenheterna.

Såsom av kommerskollegium framhållits skulle ett bifall till motionärens yrkande innebära ett avsteg från den hittills följda principen utan att medföra någon kontroll i det avseende motionären åsyftar.

Beträffande det ovan omförmälda, från olika håll framförda, förslaget om en engångsundersökning av lotsverkets fartyg och annan dess material, håller utskottet före, att en dylik undersökning borde kunna bliva till gagn icke blott för främjandet av motionens syfte utan även för klarställandet av en del förhållanden i förevarande avseende, om vilka allmänheten måhända fått en delvis oriktig uppfattning.

Då emellertid åtgärder i sistnämnda riktning formellt synas falla utanför det i motionen framställda yrkandet, får utskottet hemställa,

att motionen II:264 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

2) av herr *Bergström* i Hälsingborg, som instämt i herr *Lillieereutz* reservation.